

Uzasadnienie

Plan ochrony rezerwatu przyrody został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142 ze zm.) zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2 tej ustawy, z dostosowaniem zakresu prac do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 poz. 794), w tym uwzględniając zakres planu ochrony rezerwatu przyrody, określony w art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Plan ochrony rezerwatu sporządza się na okres 20 lat.

Rezerwat „Zielone” (o powierzchni 7,79 ha) został uznany na mocy § 7 Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 listopada 1983 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Zielone” (MP nr 39 poz. 230) w celu zachowania „największego w regionie gdańskim stanowiska wiciokrzewu pomorskiego *Lonicera periclymenum* w pobliżu wschodniej granicy zasięgu”. Obecnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 05 lipca 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Zielone” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 2918). Zgodnie z ww. zarządzeniem wokół rezerwatu utworzono otulinę.

Rezerwat „Zielone” położony jest w województwie pomorskim, w powiecie puckim, na terenie gminy Krokowa. Obejmuje grunty Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo. Rezerwat zlokalizowany jest poza obszarami Natura 2000.

W granicach rezerwatu zidentyfikowano kilka zbiorowisk roślinnych. Powierzchniowo dominuje kwaśny las brzoźowo-dębowy *Betulo-Quercetum roboris* w postaci silnie zdegradowanej: drzewostan buduje w nim niemal wyłącznie sosna z niewielką domieszką brzozy i dębu, a w niektórych płatach - z dużym udziałem świerka. Znaczną powierzchnię zajmuje też zbiorowisko zastępcze na zdegradowanym (silnie przesuszonym) siedlisku kwaśnego olsu *Sphagno squarrosi-Alnetum* z sosnowo-brzoźowym drzewostanem. W południowo-zachodniej części rezerwatu występuje bór bagienny *Vaccinio uliginosi -Pinetum*, który tylko częściowo chroniony jest w granicach rezerwatu.

Wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum* występuje zarówno w lesie brzoźowo-dębowy, jak też zbiorowisku zastępczym na siedlisku olsu, jednak „centrum” występowania związane jest z drugim z ww. zbiorowisk. Jest on tam wyjątkowo liczny (około 1000 osobników), obficie kwitnie i owocuje i osiąga najwyższe rozmiary dochodząc do górnej warstwy drzewostanu, tj. 20 m. W obu ww. zbiorowiskach wiciokrzew rośnie w runie, warstwie krzewów i drzew. Populacja wiciokrzewu pomorskiego *Lonicera periclymenum* w rezerwacie „Zielone” w chwili obecnej nie jest zagrożona, jednak jej trwałość uzależniona jest w znacznym stopniu od czynników, które nie są ustabilizowane.

W trakcie prac nad planem ochrony zidentyfikowano zagrożenia dla wiciokrzewu – głównego przedmiotu ochrony rezerwatu, ale także pozostałych składników ekosystemów leśnych, które w bezpośredni lub pośredni sposób wpływają na populację *Lonicera periclymenum*.

Jednym z zagrożeń dla wiciokrzewu jest obecność w rezerwacie świerka - gatunku ekspansywnego i obcego siedliskowo. Wiciokrzew nie występuje w płatach zdominowanych przez świerk, a w fitocenozach z różnym udziałem świerka wyraźnie zaznacza się zależność – im więcej świerka, tym wiciokrzew jest mniej liczny i w słabszej kondycji zdrowotnej. Działania ochronne wykonane w rezerwacie polegające na usunięciu świerka z kilku płatów przyniosły pozytywne rezultaty – w miejscach tych wyraźnie wzrosła liczebność i żywotność wiciokrzewu. Należy kontynuować usuwanie świerka, nie dopuścić do wzrostu młodego pokolenia tego gatunku; wskazana jest również eliminacja świerka z otoczenia rezerwatu, aby jego nasiona nie wysiewały się do rezerwatu.

Poza usuwaniem świerka zaplanowano również inne działania, których celem jest ograniczenie udziału w drzewostanie gatunków niezgodnych z siedliskiem oraz protegowanie gatunków właściwych

dla zidentyfikowanych zbiorowisk. W fitocenozach na siedlisku lasu brzozowo-dębowego działania te obejmują: ograniczenie udziału nasadzonego w dużym zagęszczeniu buka oraz wprowadzenie dębu szypułkowego – w miejsca, w których naturalnie będzie obumierała sosna, w płatach po usunięciu świerka oraz na kilku powierzchniach (gniazdach), z których zostanie usunięta sosna. Prace te nie tylko będą służyły renaturyzacji zdegradowanego lasu brzozowo-dębowego, ale ograniczą potencjalne zagrożenia dla wiciokrzewu, np. związane z konkurencją ze strony rozwijającego się buka. W płatach zbiorowiska zastępczego na zdegradowanym (silnie przesuszonym) siedlisku kwaśnego olsu *Sphagno squarrosi-Alnetum* z sosnowo-brzozowym drzewostanem, ze względu na brak możliwości jednoznacznego określenia kierunku sukcesji, zaplanowano jedynie usuwanie świerka i wprowadzanie dębu w naturalnie powstające luki po obumierających drzewach.

Zagrożeniem dla wiciokrzewu, jak też pozostałych składników i ekosystemów rezerwatu, w szczególności boru bagiennego, są niestabilizowane warunki wodne – w granicach rezerwatu i w jego otoczeniu mającym wpływ na rezerwat. Na granicy rezerwatu przebiegają ciągle funkcjonujące rowy melioracyjne odwadniające bór bagienny (część w rezerwacie i poza nim). Rów przedziela przegroda drewniana, która jest jednak w nie najlepszym stanie technicznym i może przestać pełnić swoją funkcję. Do rowu tego uchodzą również inne rowy odwadniające łąki poza rezerwatem. Piętrzenie wody w rowie, a przede wszystkim w złożu torfowym, jest nie tylko konieczne dla zachowania ekosystemu boru bagiennego, ale również utrzymania optymalnych warunków ekologicznych (glebowych i mikroklimatycznych) dla pozostałych przedmiotów ochrony rezerwatu, w tym wiciokrzewu. Z analizy dokumentacji sporządzonej na rzecz planu ochrony wynika, że obecne warunki hydrologiczne sprzyjają zachowaniu populacji wiciokrzewu, ale potencjalne obniżenie poziomu wód gruntowych lub zmiana ich parametrów fizyko-chemicznych w rezerwacie lub jego otoczeniu mającym wpływ na rezerwat, mogłoby stanowić duże zagrożenie dla rezerwatu. Zagrożenie to związane jest z melioracjami, ujęciami wód podziemnych (zwłaszcza na skalę przemysłową) oraz działalnością zakładu górniczego złoża ropy naftowej „Żarnowiec”. Jako przeciwdziałanie ww. zagrożeniom zaplanowano budowę trwałej zastawki piętrzącej na rowie przebiegającym wzdłuż granicy rezerwatu (w jego granicach) oraz wniesienie odpowiednich zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które uniemożliwiłyby podjęcie prac pogarszających warunki wodne w rezerwacie. Konieczne jest również ograniczenie działalności zakładu górniczego wydobycia ropy naftowej „Żarnowiec” do istniejących instalacji (z możliwością ich modernizacji w celu poprawy warunków ochrony środowiska i bezpieczeństwa), dostosowanie warunków eksploatacji i likwidacji, w tym planu ruchu zakładu, do wymogów ochrony rezerwatu. Koncesja wydana przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych nr 44/95 z dnia 12.12.1995 r. uwzględnia teren rezerwatu w granicach obszaru i terenu górniczego. Budowa instalacji w granicach rezerwatu byłaby sprzeczna z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 15 ust. 1 pkt 1, 6, 7, 8, 9, 15, 18, 20, 22). Działalność górnicza w obecnym zakresie również może być przyczyną potencjalnych zagrożeń, zwłaszcza w przypadku awarii, i może doprowadzić do zanieczyszczenia wód i gleby, obniżyć poziom wód gruntowych, spowodować przekształcenie rzeźby terenu. W chwili obecnej antropopresja nie jest czynnikiem zagrażającym trwałości przedmiotów ochrony rezerwatu „Zielone”. Rezerwat położony jest pomiędzy niewielkimi miejscowościami połączonymi lokalną drogą gruntową (od strony północnej graniczącą z rezerwatem), co nie sprzyja natężonemu ruchowi i penetracji obiektu. Ukierunkowaniu ruchu w rezerwacie służy ścieżka edukacyjna wraz z infrastrukturą (płotki, tablice) wykonana przez zarządcę terenu – Nadleśnictwo Wejherowo. Zwiększone zainteresowanie rezerwatem związane jest z sezonem letnim, gdyż położony jest on w strefie przymorskiej masowo odwiedzanej przez wakacyjnych turystów. Potencjalnym zagrożeniem może być zmiana lokalnej, gruntowej drogi graniczącej z rezerwatem (drogi dojazdowej) w drogę o charakterze tranzytowym, jej szersze udostępnienie i ewentualna modernizacja, co wiązałoby się ze wzmożonym ruchem na drodze, a także w rezerwacie; mogłoby również negatywnie wpłynąć na warunki wodne w rezerwacie (odwodnienie, dopływ zanieczyszczeń z drogi). W celu ograniczania zagrożeń wynikających z antropopresji należy utrzymywać infrastrukturę służącą oznaczeniu granic rezerwatu i jego udostępnieniu, a także zabezpieczyć najbliższe otoczenie rezerwatu przed działaniami, które w drastyczny sposób zmieniłyby jego sposób zagospodarowania.

Ustalenia do dokumentów planistycznych wskazane w § 6 mają na celu zapobieżenie takim formom zagospodarowania i przekształcania otoczenia rezerwatu, które mogłyby pogłębić już istniejące zagrożenia oraz generować nowe. Ustalenia dotyczą przede wszystkim utrzymania dotychczasowych warunków wodnych (zarówno poziomu jak i jakości wód) oraz ochrony przed antropopresją wynikającą z potencjalnej zabudowy terenów sąsiadujących z rezerwatem oraz rozwojem szlaków komunikacyjnych. Potencjalna zmiana terenów rolniczych otaczających rezerwat na budowlane mogłaby spowodować zmiany stosunków wodnych (obniżenie poziomu i zanieczyszczenie wód gruntowych), wzmożoną penetrację rezerwatu, zwiększone zaśmiecanie, zawlekanie obcych siedliskowo gatunków roślin (w tym inwazyjnych „uciekierów” z ogródków), a przede wszystkim mechaniczne niszczenie wiciokrzewu – głównego przedmiotu ochrony rezerwatu. Potencjalnym zagrożeniem może być też rozwój zakładu górniczego wydobywającego ropę naftową, położonego w sąsiedztwie rezerwatu. W celu ograniczenia tego zagrożenia wprowadzono zapisy do dokumentów planistycznych ograniczające w otulinie rezerwatu lokalizację nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących negatywnie wpłynąć na przedmiot ochrony rezerwatu, tj. spowodować zanieczyszczenie wód i powietrza, obniżyć poziom wód. Proponuje się wprowadzenie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren górniczy gminy Krokowa zapisu o wyznaczeniu filaru ochronnego obejmującego rezerwat i jego otulinę, w granicach którego ruch zakładu górniczego będzie zabroniony – zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze.

W chwili obecnej dla większości terenów bezpośrednio sąsiadujących z rezerwatem nie opracowano miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Północna część otuliny rezerwatu leży w granicach objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (uchwała XXXV/389/2013 Rady Gminy Krokowa z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenu zwartych obszarów rolnych i leśnych, położonego w rejonie „Łąk Karwieńskich”, gmina Krokowa (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2013 r. poz. 2825). Zgodnie z ww. planem, tereny położone w otulinie rezerwatu mają przeznaczenie rolnicze z zakazem zabudowy (03R), natomiast droga przebiegająca wzdłuż północnej granicy rezerwatu ma charakter drogi dojazdowej (07KDD). Zapisy te sprzyjają ochronie rezerwatu przyrody „Zielone”.

Nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych do celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych. Udostępnieniu rezerwatu dla ruchu pieszego służy szlak⁷⁾, który wyposażony jest w infrastrukturę służącą ukierunkowaniu ruchu i edukacji. Do celów naukowych rezerwat może być udostępniony wyłącznie na wniosek zainteresowanego, po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku określającego zakres i zasady prowadzenia badań, pod warunkiem, że badania nie spowodują negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu. Nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, ze względu na sprzeczność powyższych form działalności z celami ochrony przyrody w rezerwacie.

Utrzymuje się zakaz wprowadzania psów na teren rezerwatu, ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt.

Nie wyznacza się obszarów, w których można polować ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt. Rezerwat stanowi niewielką enklawę leśną i utrzymanie zakazu polowania na jego terenie nie będzie miało wpływu na gospodarkę leśną poza jego granicami. Polowania nie powinny również odbywać się w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu (optymalnie w otulinie rezerwatu) ze względu na płoszenie zwierząt przebywających w rezerwacie oraz brak możliwości dochodzenia postrzałków, które mogłyby chronić się w rezerwacie.

W planie ochrony nie uwzględniono wyników audytu krajobrazowego, gdyż dla województwa pomorskiego takiego audytu jeszcze nie przeprowadzono.

---

⁷⁾ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 07.07.2017 r. w sprawie wyznaczenia szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego w rezerwacie przyrody „Zielone”.

Działania ochronne związane z eliminacją gatunków obcych siedliskowo i przebudową drzewostanów oraz utrzymaniem infrastruktury służącej udostępnieniu rezerwatu (utrzymaniu lub modernizacji istniejącej ścieżki) wykona zarządca terenu, na którym położony jest rezerwat – Nadleśnictwo Wejherowo, za budowę zastawki oraz tablic informacyjnych i urzędowych odpowiedzialna jest RDOŚ w Gdańsku. Środki finansowe na realizację działań ochronnych i edukacyjnych w większości planuje się pozyskać z funduszy wspierających ochronę przyrody, w związku z czym wysokość dofinansowania będzie decydować o zakresie i terminie realizacji zaplanowanych działań. Zatwierdzony plan ochrony będzie stanowił podstawę merytoryczną i formalną do aplikowania o środki finansowe do funduszy wspierających czynną ochronę przyrody.

Projekt zarządzenia został omówiony z zarządcą terenu, tj. Nadleśnictwem Wejherowo (spotkanie w dniu 10 czerwca 2016 r.) oraz przesłany Nadleśnictwu do zaopiniowania (pismo RDOŚ-Gd-PNII.6202.9.2016.DS.1 z dnia 23 maja 2016 r.). Propozycje zapisów do planu ochrony rezerwatu zostały przesłane przez Nadl. Wejherowo pismem ZG.7212.10.2016 z dnia 05 lipca 2016 r. W większości zostały one uwzględnione w treści zarządzenia. Nie zastosowano określenia „wg potrzeb” do wielu czynności, które zostały w sposób jednoznaczny określone w planie ochrony (wynikają ze stwierdzonych zagrożeń lub wskazują na sposób ich eliminacji) np. dotyczących usuwania świerka lub wprowadzania dębu. Doprecyzowano zapis dotyczący gospodarki leśnej w otulinie rezerwatu poprzez umożliwienie tworzenia pasa odnowieniowego z zastosowaniem cięć częściowych, stopniowych lub przerębowych, z wykluczeniem cięć zupełnych i gniazdowych. Celem wprowadzenia takiego zapisu jest ochrona populacji wiciokrzewu pomorskiego - gatunku wrażliwego na gwałtowne i znaczne zmiany wilgotności gleby i powietrza, które mogłyby wystąpić w przypadku wykonania rębni odsłaniających duże powierzchnie bezpośrednio przy granicy rezerwatu.

Projekt planu pozytywnie zaopiniowała Regionalna Rada Ochrony Przyrody w Gdańsku (uchwała nr 13/2016 z dnia 9 sierpnia 2016 r. Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Gdańsku w sprawie wydania opinii do projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zielone”).

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z. 2017 r. poz. 1405 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zielone”, wynikami prac na rzecz sporządzenia planu, dokumentacją do planu ochrony oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia z dnia 14.07.2017 r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Krokowa oraz Starostwa Powiatowego w Pucku, a także w formie ogłoszenia w prasie lokalnej (Dziennik Bałtycki z dnia 17.08.2017 r.). Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu ochrony dla rezerwatu wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Uwagi do planu ochrony zostały złożone w terminie późniejszym (październik, listopad 2017 r.) i dotyczyły dotychczas przeprowadzonej procedury ustanawiania planu ochrony dla rezerwatu. Wszystkie niejasności i zastrzeżenia zostały wyjaśnione.

Projekt planu ochrony został przesłany w celu zaopiniowania Radzie Gminy Krokowa (pismo RDOŚ-Gd-WOC.6202.9.2016.DS.4 z dnia 23.10.2017 r.; potwierdzenie odbioru w dniu 26.10.2017 r.), z prośbą o zajęcie stanowiska w ciągu 2 miesięcy (od dnia otrzymania projektu). Nie otrzymano żadnej odpowiedzi, wobec czego uznano, że Rada Gminy Krokowa nie wniosła uwag do przedstawionego projektu.

Projekt został zaopiniowany bez uwag przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (mail z dnia 6 lutego 2018 r.)

Projekt zarządzenia został uzgodniony w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2234 ze zm.) z Wojewodą Pomorskim (pismo PN-I.0041.8.2018.A.SZ z dnia 28 maja 2018 r.).